

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS
ĮSTATYMO NR. IX-705 2, 7, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 40 IR 46 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1878**

2022 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2022 m. rugsėjo 28 d. sprendimo Nr. SV-S-660 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pritarti Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 2, 7, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 40 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1878 (toliau – Įstatymo projektas) tikslams, tačiau nepritarti Įstatymo projekte siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projekte siūlomu teisiniu reguliavimu siekiama leisti privatiems ginklų prekyautojams (Europos Sąjungos (toliau – ES) bei Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) šalių fiziniams ir juridiniams asmenims) prekiauti visais A kategorijos ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis (toliau – A kategorijos ginklai). Pažymėtina, kad A kategorijos ginklų paplitimo didinimas visuomenėje nesukuria saugesnės aplinkos ir kelia visuomenės saugumo rizikų. Prarastas ir į neteisėtą apyvartą patekęs A kategorijos ginklas dėl savo specifinės paskirties, galios, pavojingumo ir kitų aspektų kelia žymiai didesnių rizikų visuomenės saugumui dėl galimo neteisėto A kategorijos ginklų panaudojimo atvejų daugėjimo ar jų panaudojimo nusikalstamais tikslais. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1046 „Dėl Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 1, 3, 9, 12, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45¹, 46 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinių pirotechnikos priemonių apyvartos kontrolės įstatymo Nr. IX-931 1, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 22, 23 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos sprogmenų apyvartos kontrolės įstatymo Nr. IX-1315 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymo Nr. I-1022 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ pateikė Seimui svarstyti Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 1, 3, 9, 12, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45¹, 46 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2179 (toliau – GŠKĮ projektas). Vienas iš GŠKĮ projekto tikslų – nustatyti, kad, be Vyriausybės įgaliotos institucijos vykdomos ūkinės komercinės veiklos, susijusios su A kategorijos ginklų prekyba, prekiauti Lietuvoje tais A kategorijos ginklais, kurie leidžiami civilinėje apyvartoje, galėtų ir privatūs ginklų prekyautojai. Taip siekiama sudaryti palankesnes sąlygas asmenims įsigyti A kategorijos ginklų, išvardytų Lietuvos Respublikos

ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 3 straipsnio 2, 6–10 punktuose, duslintuvų, šaudmenų, jų dalių, taip pat keičiamo įstatymo 3 straipsnio 7 punkte nurodytų ginklų dėtuvių, į kurias telpa daugiau kaip 20 šovinių, ir keičiamo įstatymo 3 straipsnio 8 punkte nurodytų ginklų dėtuvių, į kurias telpa daugiau kaip 10 šovinių, suteikiant teisę privatiems ginklų prekiautojams prekiauti paminėtais A kategorijos ginklais. GŠKĮ projektu yra siūlomi subalansuoti sprendimai, įvertinus visas galimas rizikas visuomenės saugumui. GŠKĮ projekte siūlomos nuostatos, kuriomis leidžiama privatiems ginklų prekiautojams prekiauti tik tam tikrais A kategorijos ginklais, yra suderintos su Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 12, 13 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XIV-973, kuris įsigaliojo 2022 m. liepos 1 d., ir su Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 3, 13 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XIV-1071 (toliau – Įstatymas Nr. XIV-1071), kuris įsigaliojo 2022 m. liepos 2 d., kuriais leidžiama civiliams asmenims (Lietuvos šaulių sąjungos nariams, profesinės karo tarnybos nariams, kariams savanoriams, savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kariams) įsigyti tik kai kuriuos A kategorijos ginklus (tarp jų – automatinius ginklus), taip pat naktinius taikiklius. Atsižvelgiant į tai, GŠKĮ projekte siūlomu teisiniu reguliavimu yra siekiama sukurti galimybę prekiauti Lietuvoje tik tais A kategorijos ginklais, kurie leidžiami civilinėje apyvartoje, reguliuojant ir kontroliuojant šią veiklą keičiamo įstatymo nustatyta tvarka.

2. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad Įstatymo projekto vienas iš tikslų – suteikti teisę ES valstybės narės ar NATO valstybės narės fiziniams ir juridiniams asmenims verstis licencijuojama ūkine veikla, susijusia su ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis ir jų dalimis. ES valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) valstybės pilietis arba kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi ES teisės aktuose jam suteiktomis laisvo judėjimo valstybėse narėse teisėmis, taip pat kitoje ES valstybėje narėje ar EEE valstybėje (toliau kartu – valstybė narė) įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija arba jų padalinys Lietuvos Respublikoje veiklą vykdyti gali lygiais pagrindais kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiai ar Lietuvos Respublikoje įsteigti juridiniai asmenys vadovaujantis ES sutartimis jiems suteiktomis laisvo asmenų judėjimo, įsisteigimo ir laisvo paslaugų teikimo teisėmis, kurios detalčiau reglamentuotos 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje. Šiuo pagrindu keičiamo įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kitoje valstybėje narėje įsisteigę paslaugų teikėjai Lietuvos Respublikoje verstis su ginklų ir šaudmenų apyvarta susijusia ekonomine veikla gali įgydami ne licenciją, o rašytinį sutikimą. Tokiu specialiu teisiniu reguliavimu siekiama šalinti bet kokias vidaus rinkos veikimo kliūtis tarp valstybių narių ir jis grindžiamas artimu ryšiu tarp valstybių narių, pasitikėjimo tarp valstybių narių principu, valstybių narių kompetentingų institucijų bendradarbiavimu. Todėl keičiamo įstatymo nuostatų pildymas nurodant NATO susitariančių valstybių fizinius ir juridinius asmenis (be kita ko ir neapibrėžiant šios formuluotės reikšmės) iškreipia keičiamo įstatymo nuostatas. NATO susitariančių valstybių fiziniai ir juridiniai asmenys licencijuojamą ūkinę veiklą, susijusią su ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis ir jų dalimis, gali vykdyti steigdami juridinius asmenis Lietuvos Respublikoje ir tokiu būdu tapdami Europos juridiniais asmenimis keičiamo įstatymo prasme. Įstatymo projektu taip pat siūloma keisti nuostatas, kurios skirtos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių vežimui (pvz., Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 ir 3 dalys,

5 ir 12 straipsniai), nustatant, kad toks „vežimas“ galimas iš NATO valstybių ir į NATO valstybes. Pažymėtina, kad, pagal keičiamo įstatymo 2 straipsnio 28 dalį, ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių vežimas galimas tik tarp valstybių narių, kurios sudaro ES muitų teritoriją, o ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių vežimas iš trečiųjų valstybių ar į trečiąsias valstybes yra importas bei eksportas, kaip jie apibrėžti 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (nauja redakcija), ir tokiam importui bei eksportui taikomas 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 258/2012, kuriuo įgyvendinamas Jungtinių Tautų protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildančio Jungtinių Tautų Konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (JT šaunamųjų ginklų protokolą), 10 straipsnis ir nustatoma šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų eksporto leidimų sistema, importo ir tranzito priemonės.

3. Keičiamo įstatymo 7 straipsnio 3 dalies 6 punkte siūloma nustatyti, kad civilinėje apyvaroje nėra draudžiami naktiniai taikikliai, kurie naudojami sportui, medžioklei ir šaulio tarnybai. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad Įstatymo projekto vienas iš tikslų yra suteikti teisę ginklus naudojančioms asmenims įsigyti ir turėti naktinius taikiklius, taip sudarant galimybę juos įsigyti platesniam asmenų ratui ir skatinant jų civilinę apyvartą. Pažymėtina, kad Įstatymu Nr. XIV-1071, kuris įsigaliojo 2022 m. liepos 2 d., pakeitus keičiamo įstatymo 3 straipsnio 11 punktą, naktiniai taikikliai nebepriskiriami A kategorijai. Pagal keičiamo įstatymo 2 straipsnio 19 dalį, naktiniai taikikliai yra ginklo priedėliai, kuriuos, pagal keičiamo įstatymo 12 straipsnio 5 ir 8 dalių nuostatas, gali įsigyti bet kuris asmuo, turintis leidimą įsigyti ar laikyti ginklus, nepaisant šio leidimo turinčio asmens profesinės ir (ar) kitokio pobūdžio veiklos. Taigi, Įstatymas Nr. XIV-1071 jau sudarė galimybę naktinius taikiklius, kaip ginklo priedėlį, įsigyti platesniam asmenų ratui. Tačiau keičiamo įstatymo 7 straipsnio 3 dalies 6 punkte siūlomas teisinis reguliavimas siaurina galinčių įsigyti naktinius taikiklius asmenų ratą, neatitinka Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyto tikslo, todėl yra perteklinis.

Taip pat pažymėtina, kad keičiamo įstatymo 2 straipsnio 47 dalyje apibrėžta ir 7 straipsnio 3 dalies 6 punkte vartojama naktinio taikiklio sąvoka atitinka 1979 m. rugsėjo 19 d. Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencijos (Berno konvencijos) (toliau – Konvencija), ratifikuotos Lietuvos Respublikos įstatymu dėl Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencijos (Berno konvencijos) ratifikavimo, IV priedėliu uždraustą žinduolių ir paukščių medžioklės priemonę „taikikliai, turintys vaizdo keitiklį arba elektroninį vaizdo padidintoją, šaudant naktį“. Seimas, ratifikuodamas Konvenciją, nenustatė išlygos dėl naktinių taikiklių. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte taip pat nurodoma, kad naktiniai taikikliai nėra reglamentuojami 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2021/555 dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (kodifikuota redakcija) nuostatomis, o keičiamo įstatymo pakeitimas, kuriuo būtų suteikiama teisė sporto atstovams ir medžiotojams įsigyti ir turėti naktinius taikiklius, neprieštarautų ES teisei. Keičiamo įstatymo 7 straipsnio 3 dalies 6 punkto nuostatos vertintinos ir ES teisės aktų, kuriuose reglamentuojama laukinių gyvūnų apsauga, kontekste. 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (Kodifikuota redakcija) 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad paukščių medžiojimo, gaudymo

arba žudymo atžvilgiu pagal šią direktyvą valstybės narės draudžia visas priemones, įtaisus ar būdus, kurie naudojami didelio masto ar neatrankiniam paukščių gaudymui ar žudymui arba kurie gali sukelti rūšies išnykimą toje vietovėje, ypač tuos, kurie išvardyti IV priedo a punkte. Atitinkamai šios direktyvos IV priedo a punkte yra nurodyti taikikliai šaudyti naktį. Analogiškai ir 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos 15 straipsnyje nustatyta, kad „valstybės narės uždraudžia naudoti neatrankinius būdus, dėl kurių tokių rūšių populiacijos gali išnykti vietiniu mastu arba būti labai trikdomos, ir ypač (draudžia) VI priedo a dalyje išvardintus gaudymo ir žudymo būdus“. Atitinkamai šios direktyvos VI priedo a dalyje taip pat nurodyti taikikliai šaudyti naktį, kuriuos sudaro elektroninio vaizdo didintuvai arba vaizdo konverteriai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, keičiamo įstatymo 7 straipsnio 3 dalies 6 punktu siūlomas teisinis reguliavimas neatitiktų šiame punkte nurodytų ES teisės aktų ir Konvencijos nuostatų, kuriose reglamentuojama saugomų laukinių gyvūnų rūšių apsauga.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras